

(᾽Ακολουθεῖ)

天
天

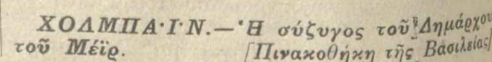
* *

✱

*
* *

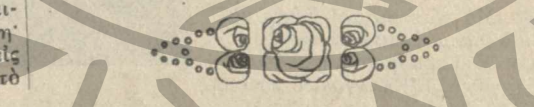
ΔΙΚΗ ΣΤ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

N. ΜΑΣΤΟΡΑ

Πράξεις κι' όνείρατα ένα σιγή ζωή
όπως είπε κι' ό ποιητής, Άρχει
... ό άγώνας να θρομαίγη τήν καρδιά
κι' όσο για τ' άλλα
φτάνει συχνά τό ό,τι ό καλύτερος θέλει!

(Η. Ν. ΑΠΟΤΟΛΙΔΗΣ)

ΚΩΜΩΔΙΑ ΤΕΤΡΑΠΡΑΚΤΟΣ
ΤΟΥ ΤΟΥ Κ.
ΘΕΟΜΥ Σ. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ

Πρόξες Γ'.

(Η σκηνή στην τραπεζαρία της επαύλης Ντελαρόκα. Η κ. Λουκρητία Ντελαρόκα πέφτει το τσάι της και συνομιλεί με τον Λεβή Μουσόν).

ΛΟΥΚΡΗΤΙΑ. (Αγανακτισμένη). Μά τέλος πάντων δεν μπορεί να εξακολουθήσει αυτή η δουλειά! Θέλω τα λεπτά μου, κατάλαβε; θέλω τα λεπτά μου ΜΟΥΣΟΝ. Κάντε λίγη υπομονή κυρία. 'Ο κ. Ντελ-

μπεντέρης δεν ευχόμαστε επί του παρόντος. ΛΟΥΚΡ. Μά καλά! Τώρα άκούω και βλέπω πως οι δουλειές του πάνε καλά! (με θυμό). Μουσόν!

Ένα πράγμα βλέπω! Πώς αυτός ό μπαγαπόντης γυρεύει να μου φέρη τα λεπτά μου!

ΜΟΥΣΟΝ. Μη φωνάζετε τόσο δυνατά κυρία. Θά σάς άκούση ό κύριος.

ΛΟΥΚΡΗΤΙΑ. Θέε μου, Θέε μου! να σέ πνίγουν και να παίγουν και να μην μπορείς να φωνάξεις δυνατά! Έτσι μου έρχεται να πάω στον άνδρα μου, και να τού τώ πό άδω. Θά προσπέσω στά πόδια του και θά με συγχωρήσει.

ΜΟΥΣΟΝ. "Α, μπά! μπά! Δεν θά σάς συγχωρήσει. Γυρίζω καλά τάς άρχαές τού κ. Ντελαρόκα. Και επί πλέον είνε καρδιακός.

ΛΟΥΚΡ. Σούτ! Μου φαίνεται πως έρχεται. ΝΙΕΛΑΡΟΚΑΣ. (Μπαίνει άκολουθούμενος από τη Μπεττίνα). Έδώ είσαι Μουσόν; Τί νέα έχετε σήμερα; ΜΟΥΣΟΝ. Άκου γαλήνη και ήσυχία ευγενέστατε.

"Α, άλήθεια, βρήκα τό δάσκαλο γιά τά 'Ιταλικά της ευγενεστάτης δεσποινίδος.

ΜΠΕΤΤΙΝΑ. Λαμπρά. ΝΤΕΛΑΡΟΚΑΣ. Λουκρητία. Έλλάττω να είνε άνθρωπος, ήλικιωμένος. ΜΟΥΣΟΝ. Είνε άνθρωπος σοβαρός άλλ' όχι ήλικιωμένος.

ΝΤΕΛΑΡΟΚΑΣ. Τότε δεν μās κάνει. ΛΟΥΚΡ. Βεβαίωτατα. ΜΠΕΤΤ. (Με έκπληξη). Με συγχωρείτε! Μās κάνει και μās παρακάνει. Έγώ με γέροντες δε μπορώ να μάθω τίποτε. "Η μήπως ή ηλικία του δεν σάς δίνει τάς απαιτούμενες έγγραφές;...

ΝΤΕΛΑΡΟΚΑΣ. (Στό Μουσόν αγά). Έπιασε (Δυνατά). "Όχι, άλλα... ΜΠΕΤ. Δεν λέτε καλύτερα πως βρέθηκε κι αυτός εδώ τραγικός;

ΝΤΕΛΑΡ. Είνε 'Ιταλός; ΜΟΥΣ. Ναι, γνήσιος 'Ιταλός από την Πίζα. Κρα-

τιέται από μεγάλο σού' έχει μόρφωση άριστητάτην, τρόπους ευγενεστάτους άλλα είνε πολύ δυστυχής.

ΜΠΕΤ. (Με άισθησι). Γιατί; ΜΟΥΣ. Είνε εξόριστος από τόν τόπο του ό καμένος. Οί φασιστοί τον έχουν στην μπουζα του κανονισού. "Η παρουσία του κατεστράφη. Και τώρα γυρίζει στην ξενιτειά γιά ένα κομμάτι ψωμί...

ΜΠΕΤ. "Α, μ' αυτό είνε θαυμάσιο! Πρόχειρο άμέσως να μού μάθη 'Ιταλικά, Έτσι θά μπορούσαμε να τον βοηθήσουμε χωρίς να τον προσβάλουμε. Μās δίδεται μιά μοναδική ευκαιρία να βοηθήσουμε έναν άναξιοπαθόντα ευγενή. Μήπως είνε κόντες κύριε Μουσόν;

ΜΟΥΣ. Δεν γνωρίζω άκριβώς δεσποινίς, άλλ' άσφαλώς θά είνε. Έχει άπάνω του κάτι τι κοντέτικο. Άλλως τί τό όνομά του είνε άρχαίο. Τό έχει μέσα ή θεία κομωδία τού Δάντε. Λέγεται Ροβέρτος Ουγγολίνος.

ΜΠΕΤ. Τί λέτε!; "Α, τί τιμή γιά μās να βοηθήσουμε έναν άπόγονο τού τραγικού Ουγγολίνου! (Μ' έτοιμότητα βλέμματα) Δεν είν' έτσι μπαμπά;

ΝΤΕΛΑΡ. (Ποζάτος). Έάν ή μαμά είνε σύμφωνος;

ΛΟΥΚΡ. (Με την ίδια ποζα). Έάν ό μπαμπάς δεν είνε ενάντιος; ΜΠΕΤ. Λαμπρά! Λοιπόν πότε θά μās τόν φέρει κύριε Μουσόν;

ΜΟΥΣ. Κι' αυτήν την στιγμήν αν θέλετε δεσποινίς. Πρό δάιγυ τον συνήνενα εδώ παρακάτω πού πήγαινε Ιταποσία. Είνε έξοτε φίνος καρβάλλος, άληθινός Ιταπός.

ΜΠΕΤ. Μά τότε θά μού δώση και μαθήματα Ιταποσίας. ΛΟΥΚΡ. Ένα πράγμα δεν ρωτήσαμε. Ξέρει καλά 'Ελληνικά ό κόντες;

ΔΑΝΕΙΣΤΑΙ ΠΡΟΞΕΝΗΤΑΙ

ΜΟΥΣ. "Α, σάν Ψυρριωτάκι! Είνε ή μητρική του γλώσσα. Ξέχασα να σάς πώ ότι ή μητέρα του είνε 'Ελληνίς.

ΝΤΕΛΑΡ. Είδοποιήσατε λοιπόν τόν κόντε Ουγγολίνου! ΜΠΕΤ. Μήπως ξέρετε και μουσική; ΜΟΥΣ. Μουσική; Αυτή είνε ή τέχνη του! Είνε ένας μεγάλος, βιρτουόζος! Τραγουδάει δέ και περίφημα. Κάτι ναπολιτάνικα! Κάτι πιζάνικα!

"Α, νάτος κι' όλας! Αύτός ό ίππεύς πού περνάει εκεί κάτω!

ΜΠΕΤ. Είδοποιήσατέ τον άμέσως! Θά πάρουμε τό τσάι μωζ' και θά κάσουμε και λίγη μουσική. ΜΟΥΣ. Είς τάς διαταγές σας! (Φεύγει άμέσως).

ΜΠΕΤ. Τί καλά, τί καλά! Θά τό βάλλω να μού άπαγγείλ' ένα κομμάτι από τη θεία κομωδία, άκριβώς έκείνο πού άφορ' τόν πρόγονό του.

ΛΟΥΚΡ. Μά μην ένθουσιάζεται δά τόσο γρήγορα. Δεν τό ξέρουμε αν είνε γνήσιος άπόγονος αστυνομιστ' Ουγγολίνου.

ΝΤΕΛΑΡ. "Α, γιά την γνησιότητά του αυτή έγγωμαι έγώ! "Ανθρωπος πού λέγεται Ουγγολίνος και είνε από την Πίζα, θά κανέται χωρίς άλλο από τούς Ουγγολίνους της 'Κολάσας'.

ΛΟΥΚΡ. Ποιανής κολάσας; ΝΤΕΛΑΡ. Της Δαντικής άδελφεί!

ΛΟΥΚΡ. Χμ! Ποιος ξέρει τί μās έπιφυλάσσει αυτός ό κολασμένος!

ΜΠ. Τ. Νάτος! νάτος! Έρχεται! Τί όμορφα πού καρβάλλικευε! "Α, μού φαίνεται πως θ' άφίσω τά Ιταλικά κι' θ' άρχισω πρώτα Ιταποσία.

ΛΟΥΚΡ. "Όχι, όχι! Θά άρχισω Ιταλικά πρώτα και βλέπουμε.

ΝΤΕΛΑΡ. Σιωπή! "Ανεβαίνει!

(Ο Μουσόν εισάγει τόν κ. Ουγγολίνον, ό οποίος δεν είνε άλλος από τόν Γιαννάκιον Ντελμπεντέρην τελείως μεταμορφωμένον. Χαιρετισμοί, υποκλίσεις, φιλοφρονήσεις).

ΝΤΕΛΑΡ. (Στόν Ουγγολίνον-Ντελμπεντέρη). "Ο κ. Μουσόν μās έμίλησε μέ ένθουσιασμό γιά σάς. Και άκόμη γιά την πατριδα σας, γιά τούς προγόνους σας...

ΓΙΑΝΝ. Σας ευχαριστώ άπειρώς "Η θερμή ύποδοχή σας με κολακεύει και με συγκινεί. Και πάλιν σάς ευχαριστώ.

ΜΠΕΤ. Έμεις μάλλον σάς ευχαριστούμε γιά την ευγενική προθυμία πού δείχνετε να μās εισαγάγετε

στα μυστικά της θείας γλώσσας τού Πετράρχη. ΓΙΑΝ. Διαβάσει τόν Πετράρχη ή δεσποινίς; ΜΠΕΤ. Έχω άποστηθίσει τά καλύτερα μεταφρασμένα του συνέντα.

ΓΙΑΝ. Θά γοητευθώ όταν θά σάς άκούσω να μού τά άπαγγέλλετε και έκ του πρωτοτύπου. Κι' αυτό θά γίνη πολύ σύντομα! να ξέρετε!

ΜΠΕΤ. Δέτε; Έγώ είμαι άμελής. ΓΙΑΝ. "Α, με τη δική μου μέθοδο δεν υπάρχουν άμελείς.

ΜΠΕΤ. Μακάρι. ΓΙΑΝ. Και πότε πρέπει ν' άρχίσω τά μαθήματα; ΜΠΕΤ. Άδριον.

ΝΤΕΛΑΡ. Δεν θά ήτανε καλά να άρχίσετε από σήμερα με ένα προεισαγωγικόν μάθημα.

ΜΠΕΤ. "Όχι! γιάτί σήμερα ό κ. Ουγγολίνος θά φάει ξενιθ' στο σπίτι μας. (Στό Γιαννάκιον). Ναι, θά μείνουμε στο γεύμα, συνίστε. Κι' έτσι άδχομε την ευτυχία ν' άκούσαμε από τό στόμα σας κανένα άφρατο καλή άνέκδοτο της Πίζας.

ΝΤΕΛΑΡ. Και κανένα άφρατο τραγουδι. Γιατί τραγουδάτε λαμπρά, όπως έμάθαμε.

ΜΠΕΤ. Αυτά θά τό άκούσαμε τώρα άμέσως. (Προχωρεί στο σαλόνι και κιν' η προεισαγωγικός τά πληκτρα τού πιάνου). Κύριε κύριε!

ΜΟΥΣ. (Μόνος). Καί πού είσ' άκόμη! ΓΙΑΝ. (Προχωρεί στο σαλόνι ακολουθούμενος από τούς άλλους, έκτός τού Μουσόν. Σ' ήρω άκούεται πιάνο και τραγουδι και έπειτα χειροκροτήματα).

ΜΟΥΣ. (Έξωθεν). Νίκη! Νίκη! (Αυτιά)

Πρόξες Δ'.

(Η ίδια περίπου σκηνοθεσία. Έχει παρ' όλην ένά χρονικόν διάστημα. "Επί σκηνής ενόχκεται ή Λουκρητία και ό Ντελαρόκας. "Η πρώτη θηματική έξημερή και όμιλεί με χειρονομίες. "Ο δεύτερος την άκούει ήρεμος, βυθισμένος μέσα στην παλιά του πολυθρόνα. Ένα λεπτό είρωνικό χαμόγελο πλανείται στην όψη του).

ΝΤΕΛΑΡΟΚΑΣ. Μά τί συμβαίνει; ΛΟΥΚΡΗΤΙΑ. "Αν εσύ δεν έχεις μάτια, φίλε μου, έχω έγώ και γιά τούς δύο. Μεταξύ της Μπεττίνας και τού 'Ιταλού κάτι συμβαίνει!

ΝΤΕΛΑΡΟΚΑΣ. Τί; Μήπως ή Μπεττίνα δεν κάνει άρεκέτας προσόδους;

ΛΟΥΚΡΗΤΙΑ. "Αν' εναντίας! Κάνει μεγάλας προσόδους εις όλα και καθ' όλα!

ΝΤΕΛΑΡΟΚΑΣ. Τί θέλεις να πής; ΛΟΥΚΡΗΤΙΑ. Θέλω να πώ ότι εμάς επήραμε δάσκαλο γιά τά 'Ιταλικά κ' ή Μπεττίνα μαθαίνει καρβάλλορα και πέρνει πρόσθετα μαθήματα ερωτός...

ΝΤΕΛΑΡΟΚΑΣ. "Α! κανείς λάθος Λουκρητία!

ΛΟΥΚΡΗΤΙΑ. Σού είπα έχω μάτια και βλέπω και αυτά κι' άκούω. Αύτός ό τυχοδιώκτης...

ΜΠΕΤ. (Μπαίνει ντισ την ίδια στιγμή). Ποιος τυχοδιώκτης μαμά;

ΛΟΥΚΡ. Πώς; "Ωτακουστείς; ΜΠΕΤ. Δεν ότακουστώ, άλλ' αν πρόκειται γιά τό δάσκαλό μου.

ΛΟΥΚΡ. Μάλιστα τόν θεωρώ τυχοδιώκτη!

ΜΠΕΤ. Μαμά, είνε φορητό να κατηγορείτε έναν άνθρωπο πού άείζει όλη μας την έκτίμησι!

ΝΤΕΛΑΡΟΚΑΣ. Καί έγώ τόν έκτιμώ πολύ, ουχ' ήττον όμως...

ΜΠΕΤ. Ούχ' ήττον όμως; Μά προχωρείστε μπαμπά!

ΛΟΥΚΡ. Προχωρώ έγώ! "Ο 'Ιταλός σου δεν μās άρέσει καθόλου. Μās είνε ύποπτος! Και ξε άλλου κατάγεται από... άνθρωπο...

ΜΠΕΤ. Πώς; πώς; (Ο Ντελαρόκας άνοίγει διάπλατα τά μάτια).

ΛΟΥΚΡ. Μάλιστα! Έπιασε στή θεία κομωδία και τό βρήκα! "Ο πρόγονός του ό παλαιός Ουγγολίνος έφαγε μέσα στή φυλακή τά ίδια τά παιδιά του! Κ' έγώ νάχω μέσ' στο σπίτι μου άνθρώπους πού κρατούν από τέτοια ράτσα!

ΜΠΕΤ. Ίη! χά, χά! (Ο Ντελαρόκας την μιμείται).

ΛΟΥΚΡ. Έπί πλέον έχει άναπαύχ'η μετοξό σάς μιά οικειότητα άνάμοστος.

ΜΠΕΤ. Κ' έγώ σάς πληροφορώ

πως είμαι κατενθουσιασμένη μαζί του! ΛΟΥΚΡ. (Απειλητικά). Έτσι; Λοιπόν ό 'Ιταλός άπολείται ένός της ήμέρας! Θά συνεχίσης τά μαθήματα με τόν κ. Φρειδερίκο.

ΜΠΕΤ. "Ο κύριος Φρειδερίκος μπορεί να κρατήσει τά Ιταλικά του και τά μούτρα του!

ΛΟΥΚΡ. Έ, λοιπόν σέ πληροφορώ ότι στον κύριο Φρειδερίκο πέφτει ή έκλογή μου γιά να γίνη σύζυγός σου!

ΜΠΕΤ. Κ' έγώ σάς πληροφορώ ότι προτιμώ δέκα φορές τόν κύριον Ουγγολίνον και γι' αυτήν άκόμη τη δουλειά!

ΛΟΥΚΡ. Είσαι μία αυθάδης! Μία... ΝΤΕΛ. Σαθής!... Μη μαλώνετε... Είμαι κ' έγώ έδω! Μου φαίνεται πως έχετε άδικο κ' οί δύο.

Έπιασα κ' οί δύο σας τά άκρα. "Η μέση όδός είνε ή καλύτερη. Έγώ λοιπόν έχω να προτείνω ένα γαμπρό πού είνε νέος και άρρετός σάν τόν 'Ιταλό σου Μπεττίνα μου, και οσοβρός και νοικοκυρεμένος σάν τόν Φρειδερίκο σου Λουκρητία μου! Έλάτε πητε κ' οί δύο ναί!

ΛΟΥΚΡ. Είσαι μία αυθάδης! Μία... ΝΤΕΛ. Σαθής!... Μη μαλώνετε... Είμαι κ' έγώ έδω! Μου φαίνεται πως έχετε άδικο κ' οί δύο.

Έπιασα κ' οί δύο σας τά άκρα. "Η μέση όδός είνε ή καλύτερη. Έγώ λοιπόν έχω να προτείνω ένα γαμπρό πού είνε νέος και άρρετός σάν τόν 'Ιταλό σου Μπεττίνα μου, και οσοβρός και νοικοκυρεμένος σάν τόν Φρειδερίκο σου Λουκρητία μου! Έλάτε πητε κ' οί δύο ναί!

ΛΟΥΚΡ. Είσαι μία αυθάδης! Μία... ΝΤΕΛ. Σαθής!... Μη μαλώνετε... Είμαι κ' έγώ έδω! Μου φαίνεται πως έχετε άδικο κ' οί δύο.

Έπιασα κ' οί δύο σας τά άκρα. "Η μέση όδός είνε ή καλύτερη. Έγώ λοιπόν έχω να προτείνω ένα γαμπρό πού είνε νέος και άρρετός σάν τόν 'Ιταλό σου Μπεττίνα μου, και οσοβρός και νοικοκυρεμένος σάν τόν Φρειδερίκο σου Λουκρητία μου! Έλάτε πητε κ' οί δύο ναί!

ΛΟΥΚΡ. Είσαι μία αυθάδης! Μία... ΝΤΕΛ. Σαθής!... Μη μαλώνετε... Είμαι κ' έγώ έδω! Μου φαίνεται πως έχετε άδικο κ' οί δύο.

Έπιασα κ' οί δύο σας τά άκρα. "Η μέση όδός είνε ή καλύτερη. Έγώ λοιπόν έχω να προτείνω ένα γαμπρό πού είνε νέος και άρρετός σάν τόν 'Ιταλό σου Μπεττίνα μου, και οσοβρός και νοικοκυρεμένος σάν τόν Φρειδερίκο σου Λουκρητία μου! Έλάτε πητε κ' οί δύο ναί!

ΛΟΥΚΡ. Είσαι μία αυθάδης! Μία... ΝΤΕΛ. Σαθής!... Μη μαλώνετε... Είμαι κ' έγώ έδω! Μου φαίνεται πως έχετε άδικο κ' οί δύο.

Έπιασα κ' οί δύο σας τά άκρα. "Η μέση όδός είνε ή καλύτερη. Έγώ λοιπόν έχω να προτείνω ένα γαμπρό πού είνε νέος και άρρετός σάν τόν 'Ιταλό σου Μπεττίνα μου, και οσοβρός και νοικοκυρεμένος σάν τόν Φρειδερίκο σου Λουκρητία μου! Έλάτε πητε κ' οί δύο ναί!

ΛΟΥΚΡ. Είσαι μία αυθάδης! Μία... ΝΤΕΛ. Σαθής!... Μη μαλώνετε... Είμαι κ' έγώ έδω! Μου φαίνεται πως έχετε άδικο κ' οί δύο.

Έπιασα κ' οί δύο σας τά άκρα. "Η μέση όδός είνε ή καλύτερη. Έγώ λοιπόν έχω να προτείνω ένα γαμπρό πού είνε νέος και άρρετός σάν τόν 'Ιταλό σου Μπεττίνα μου, και οσοβρός και νοικοκυρεμένος σάν τόν Φρειδερίκο σου Λουκρητία μου! Έλάτε πητε κ' οί δύο ναί!

ΛΟΥΚΡ. Είσαι μία αυθάδης! Μία... ΝΤΕΛ. Σαθής!... Μη μαλώνετε... Είμαι κ' έγώ έδω! Μου φαίνεται πως έχετε άδικο κ' οί δύο.

Έπιασα κ' οί δύο σας τά άκρα. "Η μέση όδός είνε ή καλύτερη. Έγώ λοιπόν έχω να προτείνω ένα γαμπρό πού είνε νέος και άρρετός σάν τόν 'Ιταλό σου Μπεττίνα μου, και οσοβρός και νοικοκυρεμένος σάν τόν Φρειδερίκο σου Λουκρητία μου! Έλάτε πητε κ' οί δύο ναί!

ΛΟΥΚΡ. Είσαι μία αυθάδης! Μία... ΝΤΕΛ. Σαθής!... Μη μαλώνετε... Είμαι κ' έγώ έδω! Μου φαίνεται πως έχετε άδικο κ' οί δύο.

Έπιασα κ' οί δύο σας τά άκρα. "Η μέση όδός είνε ή καλύτερη. Έγώ λοιπόν έχω να προτείνω ένα γαμπρό πού είνε νέος και άρρετός σάν τόν 'Ιταλό σου Μπεττίνα μου, και οσοβρός και νοικοκυρεμένος σάν τόν Φρειδερίκο σου Λουκρητία μου! Έλάτε πητε κ' οί δύο ναί!

ΛΟΥΚΡ. Είσαι μία αυθάδης! Μία... ΝΤΕΛ. Σαθής!... Μη μαλώνετε... Είμαι κ' έγώ έδω! Μου φαίνεται πως έχετε άδικο κ' οί δύο.

Έπιασα κ' οί δύο σας τά άκρα. "Η μέση όδός είνε ή καλύτερη. Έγώ λοιπόν έχω να προτείνω ένα γαμπρό πού είνε νέος και άρρετός σάν τόν 'Ιταλό σου Μπεττίνα μου, και οσοβρός και νοικοκυρεμένος σάν τόν Φρειδερίκο σου Λουκρητία μου! Έλάτε πητε κ' οί δύο ναί!

ΛΟΥΚΡ. Είσαι μία αυθάδης! Μία... ΝΤΕΛ. Σαθής!... Μη μαλώνετε... Είμαι κ' έγώ έδω! Μου φαίνεται πως έχετε άδικο κ' οί δύο.

Έπιασα κ' οί δύο σας τά άκρα. "Η μέση όδός είνε ή καλύτερη. Έγώ λοιπόν έχω να προτείνω ένα γαμπρό πού είνε νέος και άρρετός σάν τόν 'Ιταλό σου Μπεττίνα μου, και οσοβρός και νοικοκυρεμένος σάν τόν Φρειδερίκο σου Λουκρητία μου! Έλάτε πητε κ' οί δύο ναί!

ΛΟΥΚΡ. Είσαι μία αυθάδης! Μία... ΝΤΕΛ. Σαθής!... Μη μαλώνετε... Είμαι κ' έγώ έδω! Μου φαίνεται πως έχετε άδικο κ' οί δύο.

Έπιασα κ' οί δύο σας τά άκρα. "Η μέση όδός είνε ή καλύτερη. Έγώ λοιπόν έχω να προτείνω ένα γαμπρό πού είνε νέος και άρρετός σάν τόν 'Ιταλό σου Μπεττίνα μου, και οσοβρός και νοικοκυρεμένος σάν τόν Φρειδερίκο σου Λουκρητία μου! Έλάτε πητε κ' οί δύο ναί!

ΛΟΥΚΡ. Είσαι μία αυθάδης! Μία... ΝΤΕΛ. Σαθής!... Μη μαλώνετε... Είμαι κ' έγώ έδω! Μου φαίνεται πως έχετε άδικο κ' οί δύο.

Έπιασα κ' οί δύο σας τά άκρα. "Η μέση όδός είνε ή καλύτερη. Έγώ λοιπόν έχω να προτείνω ένα γαμπρό πού είνε νέος και άρρετός σάν τόν 'Ιταλό σου Μπεττίνα μου, και οσοβρός και νοικοκυρεμένος σάν τόν Φρειδερίκο σου Λουκρητία μου! Έλάτε πητε κ' οί δύο ναί!

ΛΟΥΚΡ. Είσαι μία αυθάδης! Μία... ΝΤΕΛ. Σαθής!... Μη μαλώνετε... Είμαι κ' έγώ έδω! Μου φαίνεται πως έχετε άδικο κ' οί δύο.

Έπιασα κ' οί δύο σας τά άκρα. "Η μέση όδός είνε ή καλύτερη. Έγώ λοιπόν έχω να προτείνω ένα γαμπρό πού είνε νέος και άρρετός σάν τόν 'Ιταλό σου Μπεττίνα μου, και οσοβρός και νοικοκυρεμένος σάν τόν Φρειδερίκο σου Λουκρητία μου! Έλάτε πητε κ' οί δύο ναί!

ΛΟΥΚΡ. Είσαι μία αυθάδης! Μία... ΝΤΕΛ. Σαθής!... Μη μαλώνετε... Είμαι κ' έγώ έδω! Μου φαίνεται πως έχετε άδικο κ' οί δύο.

Έπιασα κ' οί δύο σας τά άκρα. "Η μέση όδός είνε ή καλύτερη. Έγώ λοιπόν έχω να προτείνω ένα γαμπρό πού είνε νέος και άρρετός σάν τόν 'Ιταλό σου Μπεττίνα μου, και οσοβρός και νοικοκυρεμένος σάν τόν Φρειδερίκο σου Λουκρητία μου! Έλάτε πητε κ' οί δύο ναί!

ΝΤΕΛΑΡΟΚΑΣ. Δεν είνε ληστής άλλα... ΜΟΥΣΟΝ. Συμφωνώ με τη γνώμη της κυρίας. (Στόν Ντελαρόκα διατρέφως). Στή συμφωνία μέσα δεν είχαμε βάσει άπαγογή!

ΝΤΕΛΑΡΟΚΑΣ. Και τί σ' ενδιαφέρει έσένα; ΜΟΥΣΟΝ. Μ' ενδιαφέρει. Άναμίχθηκα κ' έγώ! Θέλω τά πράγματα να γίνουν τακτικά. Τη σέλλα. Τόν Άράτη! (Φεύγει δρομέας. Άκολουθούν οι άλλοι με φωνές).

(Η σκηνή μένει λίγο άδεια. Έπειτα μπαίνει ταραγμένη άπ' άριστερά ή Μπεττίνα. Την ακολουθεί ό Γιαννάκης με ύφος έκτεντικό και ταπεινό).

ΜΠΕΤΤΙΝΑ. Σας είπα κύριε πηγαίνετε! Τά δνειρά μου έγιναν συντρίμια! Έγώ σάς ενόμιζα φτωχό, δυστυχισμένο, ήλιπ'α πως θά περνούσα μαζί σας μιά ζωή στερήσεων και σείς να μού λέτε πως είσαστε μεγαλοκτηματίες! Είνε τρομερό! Μά καταλαβαίνετε; Άσείς δεν είσαστε καθόλου φτωχός! Ούτε τόσο δά! Αύτό είνε άβάντιστο!

Είστε πρωτακόστο! Αυτό είνε άπάτη. Ούτε πολύ, ούτε λίγο είσαστε πλούσιος... Τί φρίκη!

ΓΙΑΝ. Μά Μπεττίνα! ΜΠΕΤΤΙΝΑ. Άπάτη! Άπάτη!...

ΓΙΑΝ. Μά Μπεττίνα, σ' άγαπούσα γι' αυτό ύποκρίθηκα τό φτωχό και τό δυστυχή. Άλλως δεν σ' είχα δική μου. Μη μ' άφίσης Μπεττίνα! Θά ξαναγίνω πάλι πολύ δυστυχής και πολύ φτωχός!...

Άληθινά φτωχός χωρίς έσένα! ΜΠΕ ΤΙΝΑ. (Μένει λίγο άφωνη). Περίμενε! Περίμενε κάτου πρέπει να σκεφτώ! Περίμενε! (Τραβίται δεξιά. Ο Γιαννάκης άποσύρεται. Μπαίνει ό Μουσόν).

ΜΟΥΣ. (Τη βλέπει). "Α, Είσατε έδω κ' έγώ σάς ζητούσα στους κάμπος! Πού είνε δ... ΜΠΕΤ. "Ο κ. Ουγγολίνος έ; "Ο 'Ιταλός πού μού έφε- ρες! Άπατεών! Ψεύτη!

ΜΟΥΣ. (Τη βλέπει). "Α, Είσατε έδω κ' έγώ σάς ζητούσα στους κάμπος! Πού είνε δ... ΜΠΕΤ. "Ο κ. Ουγγολίνος έ; "Ο 'Ιταλός πού μού έφε- ρες! Άπατεών! Ψεύτη!

ΜΟΥΣ. (Τη βλέπει). "Α, Είσατε έδω κ' έγώ σάς ζητούσα στους κάμπος! Πού είνε δ... ΜΠΕΤ. "Ο κ. Ουγγολίνος έ; "Ο 'Ιταλός πού μού έφε- ρες! Άπατεών! Ψεύτη!

ΜΟΥΣ. (Τη βλέπει). "Α, Είσατε έδω κ' έγώ σάς ζητούσα στους κάμπος! Πού είνε δ... ΜΠΕΤ. "Ο κ. Ουγγολίνος έ; "Ο 'Ιταλός πού μού έφε- ρες! Άπατεών! Ψεύτη!

ΜΟΥΣ. (Τη βλέπει). "Α, Είσατε έδω κ' έγώ σάς ζητούσα στους κάμπος! Πού είνε δ... ΜΠΕΤ. "Ο κ. Ουγγολίνος έ; "Ο 'Ιταλός πού μού έφε- ρες! Άπατεών! Ψεύτη!

ΜΟΥΣ. (Τη βλέπει). "Α, Είσατε έδω κ' έγώ σάς ζητούσα στους κάμπος! Πού είνε δ... ΜΠΕΤ. "Ο κ. Ουγγολίνος έ; "Ο 'Ιταλός πού μού έφε- ρες! Άπατεών! Ψεύτη!

ΜΟΥΣ. (Τη βλέπει). "Α, Είσατε έδω κ' έγώ σάς ζητούσα στους κάμπος! Πού είνε δ... ΜΠΕΤ. "Ο κ. Ουγγολίνος έ; "Ο 'Ιταλός πού μού έφε- ρες! Άπατεών! Ψεύτη!

ΜΟΥΣ. (Τη βλέπει). "Α, Είσατε έδω κ' έγώ σάς ζητούσα στους κάμπος! Πού είνε δ... ΜΠΕΤ. "Ο κ. Ουγγολίνος έ; "Ο 'Ιταλός πού μού έφε- ρες! Άπατεών! Ψεύτη!

ΜΟΥΣ. (Τη βλέπει). "Α, Είσατε έδω κ' έγώ σάς ζητούσα στους κάμπος! Πού είνε δ... ΜΠΕΤ. "Ο κ. Ουγγολίνος έ; "Ο 'Ιταλός πού μού έφε- ρες! Άπατεών! Ψεύτη!

ΜΟΥΣ. (Τη βλέπει). "Α, Είσατε έδω κ' έγώ σάς ζητούσα στους κάμπος! Πού είνε δ... ΜΠΕΤ. "Ο κ. Ουγγολίνος έ; "Ο 'Ιταλός πού μού έφε- ρες! Άπατεών! Ψεύτη!

ΜΟΥΣ. (Τη βλέπει). "Α, Είσατε έδω κ' έγώ σάς ζητούσα στους κάμπος! Πού είνε δ... ΜΠΕΤ. "Ο κ. Ουγγολίνος έ; "Ο 'Ιταλός πού μού έφε- ρες! Άπατεών! Ψεύτη!

ΜΟΥΣ. (Τη βλέπει). "Α, Είσατε έδ

ΑΜΑ ΑΠΕΚΤΗΣΕ ΤΗΝ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ ΤΗΣ Η ΟΛΛΑΝΔΙΑ ΑΠΕΚΤΗΣΕ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ ΔΙΚΗ ΤΗΣ ΕΞΑΙΣΙΑ

(ΙΣΤΟΡΙΟΚΡΙΤΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΜΕ 5 ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΟΛΛΑΝΔΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ)

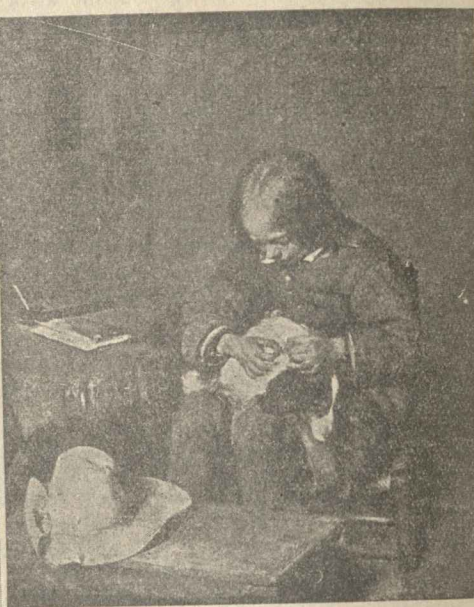
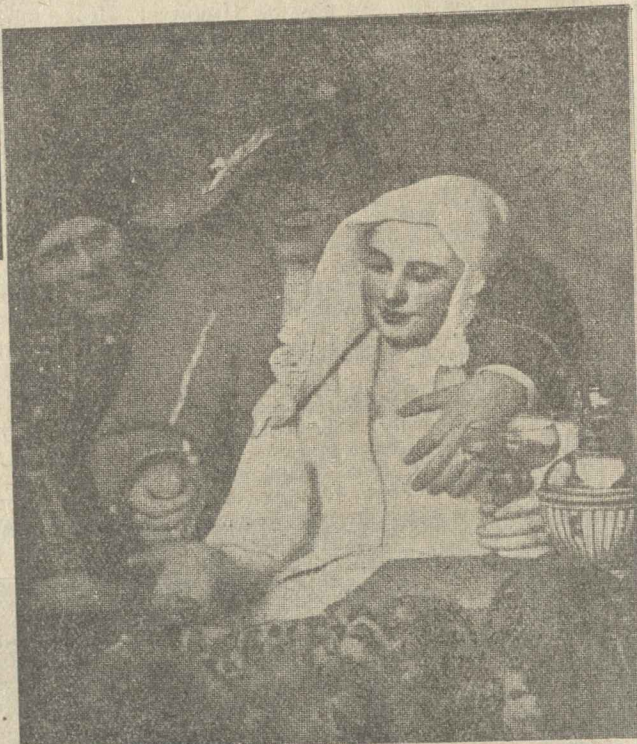
Ἡ ἀνθοῖς τῆς ὀλλανδικῆς τέχνης συμβαδίζει μετὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ὀλλανδίας ἐφ' ὅσον ἦτο συνδεδεμένη μετὰ τὴν φλάνδραν, καὶ ὑποτέλῃς εἰς τὴν ἰσπανίαν, ἡ τέχνη τῆς εὐσυχίζετο μετὰ τὴν φλαμανδικὴν χωρὶς νὰ παρουσιάσῃ ἰδιωτέρα χαρακτηριστικὰ ὅπως νὰ ἀξιοῦνται καὶ ἰδιαιτέρας μελέτης. Ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἐβδόμου ὁμοῦ αἰῶνος καπ.να χειραφέτησις γίνεται ἐκδηλὸς πού ἀρχίζει μετὰ τὸν φράντς Χάλς (1580—1666 καὶ φθάνει εἰς τὸ ἀπογειοῦν μετὰ τὸν Ρέμπραντ τὸν ὁποῖον ἡ τέχνη δὲν ἀναγνωρίζει οὐδὲ χρόνον, οὐδὲ πρὸ παντός, συνορα. Εἶνε ὁ μέγας τεχνίτης παντός χρόνου καὶ παντός τόπου.

Ἡ ὀλλανδικὴ ἀνεξαρτησία συνετέλεσθαι εἰς τὰς βορείους ἐπαρχίας. Τὸ νέον κράτος ἀνδρῶνται εἰς δυνάμιν καὶ ἰδέας χειραφετήσεως θρησκευτικῶς καὶ πολιτικῶς. Ὁ Καλβινισμὸς εἶνε τὸ νέον

μᾶς ἔδωσαν ζωντανὴν τὴν ζωὴν τῶν χωρικῶν τῆς πατρίδος τῶν. Παράλληλως ἀνεφάνησαν ἐξαιρετικοὶ ζωγράφοι ὅπως ὁ Τέμπορχ (1617—1681), τοῦ ὁποῖου δίδομεν τὸ κοινὸν τῶν ψάλλων, ὁ Πιτερ Χόχ (1630—1677) καὶ ὁ Γιάν Βερμερ ντε Δέλφτ (1632—1675), ὁ ἀνώτερος τῶν τριῶν εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ φωτός καὶ τοῦ χρώματος καὶ πρόδρομος τῶν ζωγράφων τοῦ ὑπαίθρου. Ὡς δείγμα τῆς λαμπρᾶς τέχνης τοῦ οἰδομένου ἐνα τμήμα ἀπὸ τὸν μεγάλον πίνακά του: τοὺς οἰνοπότας.

Ὅλα τὰ μυστικά τοῦ φωτός καὶ τοῦ χρώματος, οἱ πλέον ζωντοὶ τόνου συνδυασμένοι μετὰ σιότητος καὶ τὰ σκότη, εἶνε κτήματα τοῦ ζωντανοῦ Μετσοῦ (1630—1667). Τί παρὰ τῆς εἰσεῖς εἰς τὸ ἄρροστο καὶ καὶ ποῖα ἀποτύπῳις τοῦ τρυφεροῦ μητρικοῦ ἐνδιαφερόμενος. Ὁ Γιάν ντε Στέεν (1626—1666) ἐπίσης μᾶς ἀφήκεν

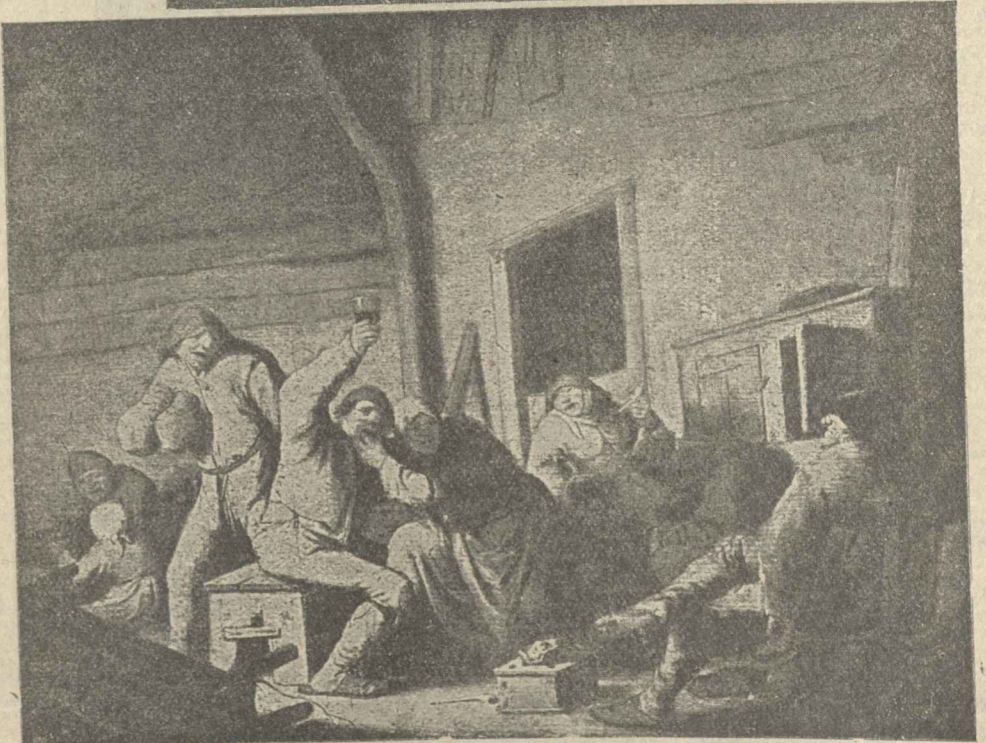
ἔργα γεμάτα ἀπὸ χαρᾶς ζωῆς καὶ φρεσκάδας. Ἡγάπα νὰ ζωγραφίσῃ οἰκογενειακὰς σκηνὰς γεμάτας ζωῆς καὶ κινήσιν. Οἱ θύρῳι τῶν χωρίων, τὰ καπηλιά, οἱ ἔρωτες καὶ οἱ φιλονεικίαι τῶν συντρόφων τοῦ καὶ συμπατριωτῶν τοῦ εἶνε αἱ πηγαὶ τῆς ἐμπνεύσεώς του.]

Οἱ κάτοικοι τῆς ὀλλανδίας μᾶς εἶνε γνωστοὶ ἀπὸ τοὺς ζωγράφους, ἀλλὰ μᾶς εἶνε γνωστὴ ἐπίσης καὶ ἡ χώρα ἀπὸ τὴν αὐτὴν πηγὴν. Μία σειρά δεξίων τοιοπότων καὶ θαλασσογράφων ἀπετύπωσαν εἰς ὅλας τῆς τὰς στιγμὰς καὶ ὥρας τὴν περιεργον ὀλλανδικὴν φύσιν. Ὁ Βάν Γκόγεν (1596—1659) καὶ πρὸ παντός ὁ Ρωντέλ (1629—1682) ἐξογράψαν τὰ ἡρεμὰ νερὰ τῶν παραποταμιῶν ἐλῶν, τὰς τραυματικὰς τῶν ὠκεανῶν, πού ἐκπνέουσιν εἰς τὰ ὁδοπορήματα καὶ τὰς προκυμασὰς τῶν Κάτω Χωρῶν, τὰς θυέλλας τῶν γυνῶν πεδιάδων μετὰ δεινὰ πῶλον θλίψιν καὶ σκένιν.

Τὴν χαροῦμένην δυνάμει τῆς ὀλλανδίας μετὰ τὸ πολὺ μα ἀνθρ, τὴν ἀνοικεῖται ἀναγέννησιν, ζωγράφισεν ὁ Χ.μπέμα (1938—1709).

Ὅτε ζωγράφοι ζῶντες εἰσὶν ἀπὸ τὴν λαμπρὰν ἐκδήλωσιν τῆς ὀλλανδικῆς τέχνης, ζωγράφοι ὅπως ὁ Πόττερ, ὁ Κιουπ καὶ ὁ Ζαρ Νέσος μετὰ τοῦ Βάν ντε Βίλντε πού κλείνουν τὴν σειράν τῶν ὀλλανδῶν ζωγράφων τοῦ 17 αἰῶνος.

Ἀλλὰ σβόνουσα ἡ ὀλλανδικὴ τέχνη ἐξετόξευσε τὴν μεγαλυτέραν λάμψιν τῶν ισχυρότερον ποιητικῶν ζωγραφικῶν, τὸν ὁπερβανοντα, ὅπως εἰπομεν ἐν ἀρχῇ, χρόνον καὶ χρόνον, τὸν Ρέμπραντ, περὶ τοῦ ὁποῖου θὰ πρέπει νὰ γίνῃ ἐιδικὸς λόγος, ἀπὸ ἄλλος τε εἶνε ζήτημα ἂν εἶχῃ θεοὺς εἰς τὴν σειράν αὐτὴν. Ὁ Ρέμπραντ εἶνε μία μεγαλοφυΐα δεινῶν πόλου ποιήσεως, ἡ ὁποία ἐπλάσεν δολοκλήρον κόσμον

θεμελίον, ἀλλὰ καὶ ἡ κυριώτερα ἀφορμὴ τῆς ὀλλανδικῆς τεχντροπίας. Ἀπαγορεύει τὴν θρησκευτικὴν ζωγραφικὴν καὶ οἱ ζωγράφοι τῆς ὀλλανδίας, πιστὰ τέκνα τῆς πολιτείας στρέφον ὅλην τὴν ζωτικότητά καὶ τὴν παραγωγὴν τῶν πρὸς τὸν παροπαράδοτον Νατουραλισμόν. Βεβαίως ὁ Νατουραλισμὸς αὐτός εἶνε πολὺ φλαμανδικός, ἀλλὰ εἰς τὰς ὀλλανδικὰς χεῖρας ἔδωκε μίαν νέαν λάμψιν ὥστε νὰ ἐπισκιάσῃ τὸν γεννητορά καὶ νὰ ἀποβῇ ὁ κυριώτερος χαρακτὴρ τῆς ὀλλανδικῆς τέχνης. Μαζὺ μετὰ τὸν Νατουραλισμόν οἱ ὀλλανδοὶ ζωγράφοι ἔχουν παραδοθῇ εἰς μίαν εἰλικρινὴ καὶ ἀπλὴν ἀναπαράστασιν τοῦ ὁτι ἐβλέπον. Ἐκτελοῦν τρόπον τινὰ τὴν προσωπογραφίαν τῆς ἀγαπῆτης πατρίδος τῶν διὰ τὴν ὁποίαν εἶνε υπερήφανοι. Ἀγαποῦν τὴν χαμηλὴν πεδιάδα μετὰ τὴν ὑποκυανὸν ὁμίχλην, τὰ γεμάτα ζῶν καὶ κινήσιν χωρία μετὰ τοὺς χαροῦμένους καὶ τραγουδούντας μύλους, τὰς διώρυγας μετὰ τὰς προγάστρα πλοῖα ὁμοῖα μετὰ τοὺς εὐτυχεῖς ζυθοπότας κυβερνήτας τῶν, τὴν ἐργασίαν τῶν ἀγρῶν, πού συνενώνουν τὸ ὠφέλιμον μετὰ τοῦ ὀράου, τὰ σιτηρὰ μετὰ τὰς τουλίπας καὶ τοὺς δακινθούς, τοὺς χοροὺς καὶ αἱ διασκεδάσεις τῶν χωρικῶν, οἱ περιήγησι κερμῆς, αὐτὰ θέλγουν τοὺς ὀλλανδοὺς ζωγράφους καὶ ἐμπνέουσιν τὴν παλέτταν τῶν εἰς χεῖμάς τοὺς χρυσοῦν χρωμάτων. Οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων καὶ οἱ χωρικοὶ γίνονται ἀφορμὰ ἀριστουργημάτων εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὀλλανδῶν καλλιτεχνῶν.

Ἡ ζωὴ εὖρεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Φράντς Χάλς σπάνιαν λάμψιν καὶ ἐκφρασίαν. Ἰσως κανεὶς ζωγράφος δὲν δύναται νὰ ἐπιδείξῃ τὴν σπινίαν, ἀληθινὰ δεξιοτεχνίαν τοῦ Χάλς καὶ τὴν καταπληκτικὴν ἐμπνευσίν ζωντανὴν καὶ ἀέναν. Ἐκτός τῶν πινάκων τοῦ αὐτοῦ τῶν ζωῶν τῶν συμπατριωτῶν του, αἱ θαυμάσιαι προσωπογραφαί του καὶ πρὸ παντός οἱ μεγάλοι νακὲς τῶν συνεγνῶν καὶ τῶν ὀλλανδῶν ἀρχόντων μᾶς εἰσάγουν εἰς τὴν ζωὴν τῆς ὀλλανδίας τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος ζωγράφου. Ὁ Βάν ντερ Χέλστ (1613—1370) ἠκολούθησε κατὰ πόδας τὸν διδάσκαλον Χάλς. Δύο ἄλλοι μαθηταὶ τοῦ, ὁ Ντίρχς Χάλς καὶ πρὸ παντός ὁ Ἀντριέν Βάν Ὁστάντε (1610—1685)

αὐτοπαρκετον ζωῆς καὶ σκεψῶς. Ἡ σκέψις καὶ ἡ ὑνεροπόλησις δένειν εἰς τὴν μορφήν, διότι ὑπῆρξεν ἰσχυρὸς Νατουραλιστὴς, λαμβάνων τὰ πρότυπα του ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς ζωῆς του, ἀπὸ τὰς δύο συζύγους του, τὴν Σάκκα καὶ τὴν Αἰντοίχζε Στόφελς, τὰς φίλας του εἰς πᾶσαν ἡλικίαν καὶ ἡ σκέψις του ἐγκτεται εἰς τὴν ἀποτύπωσιν τῆς ψυχῆς του.

Κ' ΕΝΑ ΣΩΣΤΟ ΑΓΡΙΟΚΑΤΣΙΚΟ ΑΛ. ΝΤΕΚΑΝ ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Μέσα εἰς τὸν κυκλῶνα τῶν αἰσθητικῶν γνωμῶν τοῦ 19 αἰῶνος ὁ Ἀλέξανδρος Γαβριήλ Ντεκάν κατάρθωσε, χωρὶς νὰ χάσῃ τίποτε, νὰ μείνῃ ἐξέλιξις τῆς σχολᾶς· δεξιότητις μέχρις ἀκροβασίας, γόνιμος μέχρι κουραστικότητος, ποικίλος καὶ πολυσχιδὸς ὁ κατ' ἐξοχὴν ζωγράφος τῆς Ἀνατολῆς.

Ὁ Ντεκάν ἐμεινε ξένος οὐκ μόνον πρὸς τὰς σχολὰς ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἐπίσημον καὶ ἀνεπίσημον καλλιτεχνικὸν κόσμον, ἀποφεύγων τὸν καλλιτεχνικὸν ὁμιλῶν τῆς οἰκουμένης, τὸ Παρίσι ἂν καὶ ἦτο ἡ πατρίς του, σπανίως δ' ἐμφανιζόμενος εἰς τὰ περίφημα Σαλόν, ἄλλοτε διότι ἔλειπε μακρυνά, ἄλλοτε διότι ἀπερρίπτοντο ἔργα του, καὶ ἄλλοτε διότι δὲν ἐπρόφθανε νὰ τὰ ἐκθέσῃ, ἀφοῦ ἠγοράζοντο πρὸς τὸν Ντεκάν νὰ προσέβαλλε τὴν ἐπίσημον κριτικὴν πόλεμος μεγάλος στήνεται ἐναντίον τοῦ καλλιτέχνη. Καμμία παραγγελία ἀπὸ τῶν ἐπίσημων κρατῶν, καὶ τὸ Σαλόν τοῦ κλείνει τὴν θύραν! Ὁ Ντεκάν τότε φεύγει διὰ νέον τοξιδιον εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἡ Σμύρνη τὸν κρατεῖ αἰμάλων μετὰ τὰ γραφικὰ θέματα, τὴν ἀνατολικὴν ἀρκατοκτονίαν, τὸ θερμὸν χρῶμα καὶ τὸ χρυσοῦν φῶς.

Μαζὺ μετὰ τὰ ἔργα αὐτὰ ἐκδίδεται καὶ ἕνα περίφημον πινάκον, τὴν Τουρκικὴν πολιτοφυλακίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σμύρνης-Μαγνησίας. Ἀλλὰ ὅαν ἡ εὐνοία τοῦ κοινῶν πρὸς τὸν Ντεκάν νὰ προσέβαλλε τὴν ἐπίσημον κριτικὴν πόλεμος μεγάλος στήνεται ἐναντίον τοῦ καλλιτέχνη. Καμμία παραγγελία ἀπὸ τῶν ἐπίσημων κρατῶν, καὶ τὸ Σαλόν τοῦ κλείνει τὴν θύραν! Ὁ Ντεκάν τότε φεύγει διὰ νέον τοξιδιον εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἡ Σμύρνη τὸν κρατεῖ αἰμάλων μετὰ τὰ γραφικὰ θέματα, τὴν ἀνατολικὴν ἀρκατοκτονίαν, τὸ θερμὸν χρῶμα καὶ τὸ χρυσοῦν φῶς.

Ὅταν ἐπίστροφε, ἐξέθεσε πηνήντα ἔργα εἰς τὴν παγκόσμιον ἐκθεσὴν τοῦ 1855 καὶ ἡ ἐπιτυχία του ἦτο μεγάλη. Οἱ φιλότεχνοι τὰ ἀρπάζουν κυριολεκτικῶς. Ὁ Ντεκάν γίνεται γνωστός εἰς τὸ κοινὸν πλέον καὶ ὡς λιθογράφος καὶ γελοιογράφος. Τὰ σχέδιά του εἶνε γεμάτα ἀπὸ ζωῆς, ποικιλίας, ἐνδιαφέροντος.

Ἀπὸ τὰς λιθογραφίας του ἐκείνης τῆς ἐποχῆς πολλὰ ἔχουν θέματα ἑλληνικά. «Ἡ σφαγὴ τῆς Χίου», οἱ «Γάλλοι πυροβολοῦναι γυμνάζοντες ἑλληνας εἰς τὴν κανόναν», οἱ «Ἀλβανοὶ μονομάχοι» καὶ ἄλλαι ὥραιαι συνθέσεις του ἐγίνοντο ἀνάπαυσι.

Ὁ Ντεκάν, παρὰ τὴν ἐπιτυχίαν του αὐτὴν φεύγει καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ Παριῖ, ταξιδεύει εἰς τὴν Ἀνατολήν καὶ ὅταν ἐπανέρχεται εἰς τὴν Γαλλίαν, μένει μακρὸν τῶν Παρισίων, πότε εἰς τὴν Κορπιέννην καὶ πότε εἰς τὸ Φονιενμπλώ, ὅπου καὶ ἀπέθανε, νέος ἀκόμη καὶ ἐν δράσει, τὸ 1860.

Ὁ θάνατός του ἦτο τραγικός. Εἰς τὸ Φονιενμπλώ, ἠθέλησε νὰ παρακολουθῇ τὸ αὐτοκρατορικὸν κυνήγιον. Ἐκαβαλίσκει εἰς ἕνα ἄλογον δυσκολεμάστον. Εἰς κάποιαν παρακλινὴ ἀφηνιάζει τὸ ἄγριον ζῶον, παρσφύρει τὸν ἀναβάτην εἰς μανι-

λόν—διότι ἡ ἐπίσημος κριτικὴ ἐφάνη δυσμενὴς καὶ πάλιν εἰς τὸν ἀνυπότακτον ζωγράφον ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς τὴν Ἀνατολήν. Μετὰ τὴν Ἰταλίαν, ὅπου ἐθαύμασε τὰ ἔργα τῆς Ἀναγεννήσεως, ἐπισκέφθη τὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία τότε διέτρεχε τὴν κριτικωτέραν περιόδον τοῦ κατὰ τὸν Τούρκικον ἀγῶνος. Μετὰ ἐπισκέπτεται τὴν Ἀνατολήν, μένει εἰς τὴν Σμύρνην ταξιδεύει εἰς Μικρὰν Ἀσίαν, ἐπιστρέφει εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ παρουσιάζει τὸν «Στρατιωτὴν τῆς Φουρσὰς τοῦ Βεζύρη» καὶ τὴν «Νυκτερινὴν Περιπολίαν», ἡ ὁποία ἐνθυμίζει, τὸν ὁμιλῶν πινάκα τοῦ Ρεμπραντ.

Μαζὺ μετὰ τὰ ἔργα αὐτὰ ἐκδίδεται καὶ ἕνα περίφημον πινάκον, τὴν Τουρκικὴν πολιτοφυλακίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σμύρνης-Μαγνησίας. Ἀλλὰ ὅαν ἡ εὐνοία τοῦ κοινῶν πρὸς τὸν Ντεκάν νὰ προσέβαλλε τὴν ἐπίσημον κριτικὴν πόλεμος μεγάλος στήνεται ἐναντίον τοῦ καλλιτέχνη. Καμμία παραγγελία ἀπὸ τῶν ἐπίσημων κρατῶν, καὶ τὸ Σαλόν τοῦ κλείνει τὴν θύραν! Ὁ Ντεκάν τότε φεύγει διὰ νέον τοξιδιον εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἡ Σμύρνη τὸν κρατεῖ αἰμάλων μετὰ τὰ γραφικὰ θέματα, τὴν ἀνατολικὴν ἀρκατοκτονίαν, τὸ θερμὸν χρῶμα καὶ τὸ χρυσοῦν φῶς.

Ὅταν ἐπίστροφε, ἐξέθεσε πηνήντα ἔργα εἰς τὴν παγκόσμιον ἐκθεσὴν τοῦ 1855 καὶ ἡ ἐπιτυχία του ἦτο μεγάλη. Οἱ φιλότεχνοι τὰ ἀρπάζουν κυριολεκτικῶς. Ὁ Ντεκάν γίνεται γνωστός εἰς τὸ κοινὸν πλέον καὶ ὡς λιθογράφος καὶ γελοιογράφος. Τὰ σχέδιά του εἶνε γεμάτα ἀπὸ ζωῆς, ποικιλίας, ἐνδιαφέροντος.

Ἀπὸ τὰς λιθογραφίας του ἐκείνης τῆς ἐποχῆς πολλὰ ἔχουν θέματα ἑλληνικά. «Ἡ σφαγὴ τῆς Χίου», οἱ «Γάλλοι πυροβολοῦναι γυμνάζοντες ἑλληνας εἰς τὴν κανόναν», οἱ «Ἀλβανοὶ μονομάχοι» καὶ ἄλλαι ὥραιαι συνθέσεις του ἐγίνοντο ἀνάπαυσι.

Ὁ Ντεκάν, παρὰ τὴν ἐπιτυχίαν του αὐτὴν φεύγει καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ Παριῖ, ταξιδεύει εἰς τὴν Ἀνατολήν καὶ ὅταν ἐπανέρχεται εἰς τὴν Γαλλίαν, μένει μακρὸν τῶν Παρισίων, πότε εἰς τὴν Κορπιέννην καὶ πότε εἰς τὸ Φονιενμπλώ, ὅπου καὶ ἀπέθανε, νέος ἀκόμη καὶ ἐν δράσει, τὸ 1860.

Ὁ θάνατός του ἦτο τραγικός. Εἰς τὸ Φονιενμπλώ, ἠθέλησε νὰ παρακολουθῇ τὸ αὐτοκρατορικὸν κυνήγιον. Ἐκαβαλίσκει εἰς ἕνα ἄλογον δυσκολεμάστον. Εἰς κάποιαν παρακλινὴ ἀφηνιάζει τὸ ἄγριον ζῶον, παρσφύρει τὸν ἀναβάτην εἰς μανι-

ὁδὴ καλπαμόν, καὶ ἕνας κλάδος δένδρου κυτᾶ εἰς τὴν κοιλίαν τὸν Ντεκάν καὶ τὸν ῥίπτει κάτω ἀναίσθητον. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀποθνήσκει ἐν μέσῳ φρικτῶν πόνων.

Ἡ τέχνη τοῦ Ντεκάν δεσμεύει τὸν θεατὴν μετὰ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ποικιλίαν τοῦ χρωματισμοῦ. Δὲν εἶνε οὐδ' εἰς τὸ ἐλάχιστον μίμησις· ἡ παρθενοκότης εἶνε μοναδική.

Ἡ δύναμις τοῦ Ντεκάν ἦτο τοιαύτη ὥστε ἔκαμε πραγματικὰς χρωματιστάς ἀκροβασίας. Ἐπάνω εἰς λευκοὺς τοίχους προβάλλει πρόσωπα μαυρισμένα ἀπὸ τὴν μεσημβρινὸν ἥλιον· τὰ ζωρὰ χρώματα τὰ κάμνει ζωηρότερα μετὰ τὸν ἥλιον καὶ εἰς τὰς σκιάς δίδει μυστήριον καὶ παλλομένην ἀτμοσφαῖραν. Εἶνε μία ἄλλη πλευρὰ τοῦ Ρεμπραντ. Ὁ χαρακτηρισμὸς του εἶνε αὐτός: ἡ ἄλλη ὄψις.

Ἡ μεγάλη πραγματικότης δὲν τὸν ἐβλάψε. Ἡτο πάντοτε νέος, πάντοτε ἀπρόοπτος, γραφικός, μετὰ ζωρὰς ἐνεργάσεις, ἀληθινὸς ἀνεὺς ἀκαμψίας, ποιητικὸς χωρὶς ὑπερβολὰς, πρωτότυπος εἰς ὅλα, εἰς τὰ θέματα, τὴν τοποθέτησιν τῶν λεπτομερειῶν, τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἐνεργάσεων τῶν.

Κάποτε τὰ θέματά του εἶνε ἁπλά, κάποτε πολὺ πλοῦτα. Ἀπὸ δὴ μὴ ἥσυχαι συνοικία τῆς Σμύρνης, ναρκωμένη ἀπὸ τὸν μεσημεριώτικον ὄχθον ἀπὸ καὶ τὸ σκόλασμα τοῦ τουρκικοῦ σχολείου, γεμάτο κίνησιν, ψυχολογίαν, μελέτην—χωρὶς κούρασμα, κατὰ τὸ δροσερὸν καὶ τὸ εὐχάριστον εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ μάτι.

Εἰς τὰ τοπία τοῦ ἀπλοῦς καὶ τὰ δένδρα του σκελετοὶ, ἕνα τίποτε, ἀλλ' ὁμοῦ κατὰ τὸ πλούσιον κατὰ τὸ ζωντανόν, κατὰ τὸ ἀληθινόν. Τὸ τοπικὸν χρῶμα πάντοτε ζωηρόν. Καὶ πρὸ παντός, παρὰ τὸν πολλαπλὸν καὶ τὸ πολυσχιδὸς τοῦ ἔργου του, μὴ ἀτομικότης εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ τὴν ἀπόδοσιν ἰσχυρά.

Εἰς τὰ ἔργα τοῦ Ντεκάν βλέπει κανεὶς ἀμέσως τί ἠθέλει νὰ κάμῃ ὁ ζωγράφος, καὶ αὐτὸ πού ἠθέλει, τὸ ἐξετέλει χωρὶς ἐνδοιασμούς, μετὰ σταθερό, χωρὶς ταλαντεύσεις οὐτε εἰς τὴν σύνθεσιν οὐτε εἰς τὸ χρῶμα.

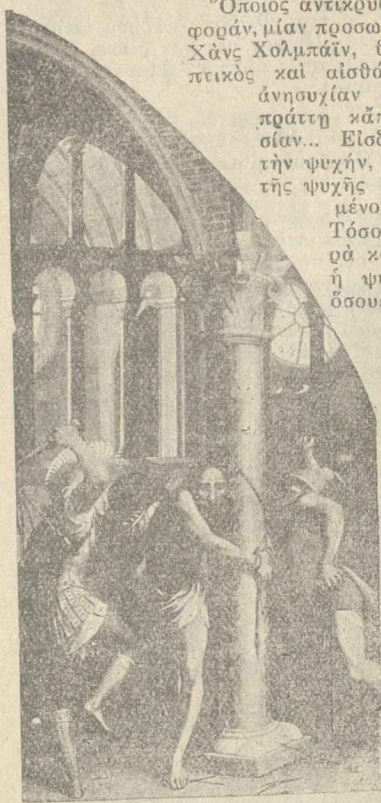
Μετὰ λίγα λόγια, εἶνε δυνατόν νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ Ντεκάν ὡς ὁ ζωγράφος ὁ ὁποῖος δὲν ἠκολούθησε κανένα καὶ τὸν ὁποῖον οὐδεὶς δύναται νὰ ἀκολουθῇ.

ΣΤ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΤΕΚΑΝ.—Τουρκικὴ οσμανακ. Ὁ Ντεκάν μαγευμένος ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν καὶ τὸ φῶς τῆς, ζωγραφίζει πολλὰς σκηνὰς τῆς Τουρκικῆς ζωῆς.

Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΩΝ ΖΩΓΡΑΦΩΝ ΧΑΪΝΣ ΧΟΛΜΠΑΪΝ

Ἡ μαστίγωσις τοῦ Χριστοῦ
[Μουσεῖον τῆς Βασιλείας]

φτιαδὲς ἕξη μεγαίσαντας, ἀλλὰ ἀπὸ ἕξη μεγαίστα-
νας δὲν μπορῶ νὰ κάμω ἓνα Χολμπάιν». Δὲν
μετεχειρίζετο κανὲν ἀπὸ τὰ τεχνάσματα, τὰ τό-
σον ἀγαπητὰ εἰς τοὺς ζωγράφους, διὰ νὰ ἐπι-
τύχῃ τὴν ὁμοιότητα τῶν προσωπο-
γραφῶν του. Τὸ χρώμα του ἀπλοῦν,
ὀλίγον καὶ αὐστηρόν, ἐχρησίμευε νὰ
ἐνδύῃ τὸ καθαρόν σχέδιόν του, μὲ
τὴν ἀκρίβειαν τῶν χαρακτηριστικῶν,
μὲ τὴν τελειότητα τῆς ἀβιάστου
γραμμῆς, μὲ τὴν τοπογράφειαν τῶν
ουτιδῶν καὶ ἰδίως μὲ τὴν ψυχικὴν
ἐκφράσιν, ἐκφράσιν τόσον μελετη-

Ὁ φιλάργυρος

τανὸν καὶ τὸ γνῶριμον. Βεβαίως ὅλα αὐτὰ δί-
δουν κάποιαν ξηρότητα εἰς τὰ ἔργα τοῦ Χολ-
μπάιν, ἀλλ' αὕτη ἡ ξηρότης εἶνε ἓνα ἀκόμη
προτέρημα. Καμμία κολακεία ἢ φῦσις συνελή-
φθη ἐκεῖ δεσμία εἰς τὸν εὐσυνείδητον μελε-
τητὴν ποὺ ἐστάθη ψυχολόγος πρὶν γίνῃ ζω-
γράφος.

Ἐγεννήθη εἰς Ἀουσμπουργκ κατὰ τὸ 1497
ἀπὸ πατέρα ζωγράφον, ἐπισκιάσθεντα ἀπὸ τὸν
υἱὸν του παρὰ τὸ ἀξιοσημείωτον τάλαντόν του.
Τὰ τῆς ζωῆς τοῦ νέου Χάινς εἶνε ὀλίγον ἀγνωστα,
γνωρίζομεν μόνον ὅτι νέος ἔφυγε διὰ τὴν ἐλ-
βετικὴν Βασιλείαν ἢ ὁποῖα τοῦ ἐγένε δευτέρα
πατρίς.

Ἐκεῖ ἅμα ἐμφανίζεται ἀγαπᾶται καὶ ἐκτιμᾶ-
ται. Κοσμικός, ἀνοικτόκαρδος, συνδέεται μὲ τοὺς
διασήμους τυπογράφους τὸν Φρόμπεν καὶ Ἀμερ-
μπαχ καθὼς καὶ μὲ τὸν Ἑλληνιστὴν Ἑρασμον
τοῦ ὁποίου εἰκονογράφησε βιβλία.

Ὁ Ἑρασμος τὸν γνωρίζει μὲ τὸν πρεσβυτέρῳ
τῆς Ἀγγλίας καὶ τὸν παρορμᾷ νὰ μεταβῇ εἰς τὸ
Λονδίνον. Ἐκεῖ γίνεται δεκτὸς εἰς τὴν ἀδελφὴν
ἐκτίμησιν, ἀλλὰ ἐπιστρέφει καὶ πάλιν εἰς τὴν
Βασιλείαν ὅπου νυμφεύεται ἀποκτᾷ δύο τέκνα
καὶ πολιτογραφεῖται.

Ζωηρὸς ὅπως ἦτο, λαμβάνει μέρος εἰς τὰς θρη-
σκευτικὰς ἐριδας τὰς προσηγηθείσας ἀπὸ τὴν με-
ταρρύθμισιν τοῦ Λουθήρου καὶ φεύγει ἀπὸ τὴν
πόλιν τὴν σπαρασσόμενην ἀπὸ τὸν ἐμφύλιον πό-
λεμον-κακὸν τροφέα τῆς τέχνης εἰς ὅλας τὰς
ἐποχάς.

Κάνει πολὺ κρῖος ἐδῶ διὰ τὴν τέχνην, ἔλεγε.
Μεταβαίνει διὰ δευτέραν καὶ τελευταίαν φο-
ρὰν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὅπου ζῇ μέχρι τοῦ 1543,
ἐργάζεται παράγον ἀριστουργήματα καὶ ἀποθνή-
σκει ἀπὸ πανάλην εἰς τὸ Λονδίνον.

Ὁ Χολμπάιν ἡγγισεν ὅλα τὰ εἶδη τῆς ζωγρα-
φικῆς, θρησκευτικῆς εἰκόνας, θέματα ἀπὸ τὴν
ζωὴν, προσωπογραφίας, ἰδίως χαλκογραφίας καὶ
ξύλογραφίας. Μεταξὺ τῶν ἔργων του, θρησκευ-
τικῶν θέματος, ἀφῆκε καὶ δύο σειρὰς ταῦ Ἁγίου
Πάθους, τὴν μίαν ἐλαιογραφημένην εἰς ὀκτὼ εἰ-
κόνας καὶ τὴν ἄλλην ὑδατογραφημένην.

Εἰς τὴν Βασιλείαν, κατὰ
τὴν πρώτην ἀποδημίαν
του εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐξω-
γράφησε τὸν νεκρὸν τοῦ
Χριστοῦ. Ὁ πῖναξ αὐτὸς
εἶνε κατὰ πλῆκτικὴς
πραγματικότητος. Ὡς ὑ-
πόδειγμα μετεχειρίσθη

Ὁ γέρος

μένην ὥστε
μιά ἀποκά-
λυψις, ψυ-
χικὴ καὶ σο-
ματικὴ, τοῦ
εἰκονιζόμε-
νου προσώ-
που νὰ μᾶς
δίδῃ κατὰ τὸ
πολὺ ζων-
τανὸν καὶ τὸ γνῶριμον. Βεβαίως ὅλα αὐτὰ δί-
δουν κάποιαν ξηρότητα εἰς τὰ ἔργα τοῦ Χολ-
μπάιν, ἀλλ' αὕτη ἡ ξηρότης εἶνε ἓνα ἀκόμη
προτέρημα. Καμμία κολακεία ἢ φῦσις συνελή-
φθη ἐκεῖ δεσμία εἰς τὸν εὐσυνείδητον μελε-
τητὴν ποὺ ἐστάθη ψυχολόγος πρὶν γίνῃ ζω-
γράφος.

Αὐτὴν τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ζωγραφίσῃ τὸν Θά-
νατον, τὴν ἐδείξεν εἰς τὰ χαλκογραφικὰ καὶ ξυ-
λογραφικὰ ἔργα του.

Εἰς ὅλας τὰς μεσαιωνικὰς πόλεις τῆς βορείου
ἰδίας Εὐρώπης, ὑπάρχον πολλὰ παραστάσεις
εἰς τὰς ὁποίας ἀναμνηστικὸς ὁ Θάνατος. Προσώ-
για γοτθικῶν ἐκκλησιῶν, στεγασμένα διαβά-
σεις εἰς δρόμους καὶ γεφύρας εἶνε ἱστορισμέ-
ναι μὲ μακαβρίους χοροὺς εἰς τοὺς ὁποίους ὁ
Θάνατος ὑπὸ μορφὴν σκελετοῦ παίξει τὸν κυ-
ριότερον ρόλον ἀρπάζων τὸ εὐτελὲς σαρκίον
τοῦ ἀνθρώπου, βασιλέως ἢ δούλου, κατὰ τὸν ἔκ-
κλησιαστήν, μὲ μίαν ἀπαισίαν χαράν.

Ὁ πολὺς κόσμος ἡσθάνετο μεγάλῃν εὐχαρί-
στησιν νὰ βλέπῃ τὰς εἰκόνας αὐτάς, ὅπου μιά
χαιρεκακία, ἐντελὲς φυσικὴ ἐξεδηλοῦτο ὅταν
ἐβλεπον, ἰδίως οἱ πληβεῖοι, ὅτι ὁ Θάνατος δὲν
ἐφείδετο οὐδενός, ἤρπαζε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς
μεγαίσταντας, τοὺς πλουσίους ἀστούς, τοὺς ἰσχυ-
ροὺς καὶ ἀνοικτίρμονας κοντοτιέρους.

Ὁ Χολμπάιν ἀφῆκεν ἓνα βιβλίον ξυλογρα-
φίων μὲ τὸν μακάβριον χορὸν. Ἀλλὰ ποῖα ζωὴ
καὶ ποῖα ζωηρότης εἰς τὸ αἶσθημά του! Ὁ
Θάνατος, ἂν καὶ σκελετός, εἶνε ἀπὸ τὰ πλέον
ζωντανὰ σώματα ποὺ ἐξωγραφήθησαν ποτέ.
Ἐνα σαρκαστικὸν μειδίαμα σχίζει τὴν ἄσκαρον
ὀπὴν τοῦ στόματός του καὶ μὲ μιά ουτιδα τῶν
ζυγωματικῶν ὀστέων δίδει μίαν ψυχὴν εἰς τὸ
ἄσκαρον ἀνδρείκελον. Ἐδῶ σύρει ἀπὸ τὴν βα-
σιλικὴν ἀλουργίδα τὴν στολισμένην μὲ τὴν λευ-
κοκίτιδα τὸν βιολέα, ἐκεῖ διατρύπῃ τὸν ἱππό-
θην ἀνθιστάμενον ματαίως μὲ τὴν πλατεῖαν σπά-
θαν του. Παρέκει ἀσυγκίνητος ἀποσπᾷ ἀπὸ τῶν
μητρικῶν μαστῶν τρυφερὸν βρέφος, καὶ ἄλλου
ὀδηγεῖ πρὸς τὸν λυτρωτὴν ἀνοικτὸν τάφον γέ-
ροντα, ὑποβαστάζων αὐτὸν σχεδὸν φιλοστόργως.
Ὁ κουρασμένος ἀγχοφόρος, ἂν καὶ ἐπεκαλεσθῇ
τὸν Θάνατον κατὰ τὸν παλαιὸν μῦθον, προσπα-
θεῖ νὰ ξεφύγῃ τὸν θάνατον, καὶ
εἰς τὸ πεδῖον τοῦ
πολέμου ἀπο-
κρούει μὲ τὴν
ἀσπίδα του τὰ
κτυπήματα τοῦ
στρατιώτου καὶ

Τὸ παιδί

μὲ ἓνα μηρόν, μακάβριον ἀλλ' ἀλάνθα-
στον ὄπλον, συντρίβει τὴν ἀντίστασιν
του. Ὁ τρελλὸς χορεύων μαζί μὲ τὸν Θά-
νατον, ἐν τῇ ἀναισθησίᾳ του, ὑπὸ τοὺς
ἡχοὺς ἀσκαύλου ὀδηγεῖται μοιραίως εἰς
τὸν ἄδην, καὶ εἰς τὰ συμπόσια ὁ Θά-
νατος ποτίζει μὲ οἶνον καὶ παραμπου-
κώνει μὲ ὀρεκτικὰ φαγητὰ τοὺς μελλο-
θάνατους. Ὁ δικαστὴς ἢ ὁ δικηγόρος παραφυ-
λάσσονται ἀπὸ τὸν Θάνατον μὲ μεγαλοπρεπὴ συ-
νοδείαν προπέμπει τὴν βασιλίσσαν εἰς τὸν τάφον
ἓνα μικρὸ κουρέλι ζώνει τὴν λεκάνην τοῦ σκελε-
τοῦ, ἀλλ' εἶνε κατὰ τὸ ἔμφυχον, ἀνεμιζόμενον ὄχι
ἀπὸ τὴν φορὰν ἢ τὸν ἀνεμον, ἀλλὰ ἀπὸ κάποιαν
μυστικὴν δύναμιν ἢ ὁποῖα παρουσιάζει ζωντανὸν
καὶ δρῶντα τὸν ἄσκαρον σκελετόν. Ἐστόλισε τέ-
λος μὲ ξυλογραφίας καὶ πρωτογράμματα τὴν Πα-
λαιὰν Διαθήκην.

Ὁ Χάινς Χολμπάιν θὰ θεωρῆται πάντοτε ὡς
ὁ μεγαλύτερος ζωγράφος τῆς γερμανικῆς τέ-
χνης καὶ ἓνας ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ὅλου τοῦ κό-
σμου. Αἱ προσωπογραφίαι του ἰδίως, θὰ πα-
ραμείνουν εἰς αἰῶνα θάυμασμον διὰ τὴν εὐ-
γενὴ καὶ φυσικὴν στάσιν, διὰ τὴν ἀνεπιτήδεον
διερμηνεύσιν τῆς φύσεως. Τὰ φορέματα ὑπο-
γραμμίζουν ἀπλῶς τὰ σώματα, χωρὶς νὰ τὰ βα-
ρύνουν καθόλου, καὶ τὸ χρώμα του ἀπλοῦν καὶ
μαλακὸν ἀρπάζει μὲ λεπτὰς ἀποχρώσεις τὸ σέ-
διον χωρὶς νὰ τὸ καλύπτῃ. Ἀλλ' ὅ,τι καθιστᾷ τὰ
ἔργα του ὑπέροχα καὶ ἀνυπερέβλητα εἶνε ἡ βα-
θεὴ ψυχολογία τῶν προσώπων καὶ ἡ ἀνατομία
τῶν ψυχικῶν χαρακτηριστικῶν τῶν προσωπογρα-
φίων του.

ΣΤΕΦ. ΞΕΝΟΠΟΛΟΣ

Ὁ νεκρὸς τοῦ Χριστοῦ

[Πινακοθήκη τῆς Ἑλβετικῆς Βασιλείας]